

## İYİ UYGULAMA REHBERİ

### Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumundan:

## BANKALARCA HAZIRLANACAK ÖNLEM PLANLARINA İLİŞKİN REHBER

### BİRİNCİ KISIM

#### Amaç, Dayanak ve Tanımlar

##### Amaç ve dayanak

1- Bu Rehberin amacı, mali bünyelerinde bozulma yaratacak herhangi bir hal görülmesi veya görülme ihtimalinin ortaya çıkması durumunda, mali bünyelerini korumak veya iyileŐtirmek ve faaliyetlerini sürdürmek amacıyla, bankalar tarafından zamanında ve etkili Şekilde uygulanabilecek önlem planlarının hazırlanmasında dikkate alınacak hususlara ilişkin beklenen iyi uygulamaları açıklamaktır.

2- Rehber, 19.10.2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 66/A ve 93  nc  maddelerine, 22.07.2006 tarihli ve 26236 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Tarafından Yapılacak Denetime İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 7/A maddesine ve 16.03.2021 tarihli ve 31425 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Sistemik  nemli Bankalarca Hazırlanacak  nlem Planlarına İlişkin Yönetmeliğe dayanılarak hazırlanmıŐtır.

##### Tanımlar

3- Bu Rehberin uygulanmasında:

- a) Banka: 23.2.2016 tarihli ve 29633 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Sistemik  nemli Bankalar Hakkında Yönetmeliğin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (o) bendinde tanımlanan bankaları,
- b) Grup: Banka ile bankanın finansal kuruluŐ niteliğinde olan ve finansal kuruluŐ niteliğinde olmayan bağlı ortaklıkları ile iŐtiraklerini,
- c) Hakim ortak: Bankacılık Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan hâkim ortağı,
-  ) Hazırlık  nlemleri: Önlem planının bütüncül etkinliği ve uygulanabilirliği ile önlem planı tedbirlerinin sayısını ve etkisini azaltabilecek ve/veya önlem planı tedbirlerinin zamanında uygulanmasına engel olabilecek hususların giderilmesine yönelik önlemleri,
- d) Kanun: 19.10.2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununu,
- e) Kritik fonksiyonlar: Bankanın aktif büyüklüğü, karmaşıklığı, yurt içi ve yurt dışı finansal kuruluŐlarla bağlantılılığı ile ilgili faaliyetin pazar payı dikkate alındığında, kesintiye uğraması durumunda ikame edilememesi nedeniyle finansal istikrarın devamlılığı için gerekli olan hizmetlere zarar verebilecek olan faaliyetleri,

- f) Kritik hizmetler: Bankanın, bir ya da daha fazla kritik fonksiyonunu gerçekleştiren iş birimlerine veya tüzel kişilere yönelik grup içinden veya dışından sağlanan hizmetleri,
- g) Kurum: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,
- ğ) Önemli tüzel kişi: Bankanın mali durumu, faaliyetlerinin sürdürülebilirliği ve/veya finansal sistemin istikrarı ve bankanın önlem planında belirtilen tedbirlerin belirlenmesi ve uygulanması bakımından önem arz eden grup içerisindeki tüzel kişilerden belirli nitelikleri haiz olanları,
- h) Önlem planı: Bankanın, Kanun ve Kanuna istinaden çıkarılan düzenlemelerde yer alan koruyucu hükümlere uyumsuzluk nedeniyle veya sair suretle mali bünyesinde bozulma yaratacak hâllerden herhangi birinin görülmesi veya görülme ihtimalinin ortaya çıkması hâlinde alınacak tedbirlerin önceden belirlenmesi maksadıyla, Kurulca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde hazırlayacağı planı,
- ı) Önlem planı kapasitesi: Önlem planı senaryosu dahilindeki tedbirlerin sermaye / likidite yeterliliğine birleşik etkisini,
- i) Önlem planı senaryosu: Farklı stres koşulları altında önlem planının yeterliliğini ve uygulanabilirliğini test etmek için kullanılan varsayımsal durumları,
- j) Önlem planı tedbirleri: Mali bünyede bozulma yaratacak hâllerden herhangi birinin görülmesi veya görülme ihtimalinin ortaya çıkması halinde önlem planı kapsamında banka tarafından alınacak tedbirleri,
- k) Stres: Bankaya özgü olumsuz gelişmelerden kaynaklanabilecek veya ekonomik ve finansal ortamda ortaya çıkabilecek önemli riskler ve kırılğanlıklar sebebiyle bankanın sermaye yeterliliğine veya likidite yeterliliğine ya da her ikisine birden etkide bulunan hali,
- l) Temel faaliyet kolları: Banka açısından gelir, kârlılık ve marka değeri açısından önemli olan faaliyet kollarını,
- m) Yönetmelik: 16.3.2021 tarihli ve 31425 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Sistemik Önemli Bankalarca Hazırlanacak Önlem Planlarına İlişkin Yönetmeliği

ifade eder.

## İKİNCİ KISIM

### Önlem Planının Niteliği ve İçeriği

#### Önlem planının niteliği

4- Önlem planında kullanılan tablo, grafik ve şekiller isimlendirilmeli ve numaralandırılmalı; kısaltmalar, tablolar, grafikler ve şekiller ile önlem planının ekinde sunulan dokümanlara ilişkin listelere giriş kısmında yer verilmelidir.

5- Kullanılan terimlerin hem önlem planı içinde tutarlılığı hem de Yönetmelik terminolojisi ile uyumluluğu sağlanmalıdır. Yönetmelikte karşılığı olmayan terimlerin kullanılması halinde, “Tanımlar” başlığı altında, bunlara ilişkin gerekli açıklamalar yapılmalıdır.

6- Önlem planı açık ve anlaşılır bir dille yazılmalı, planda mümkün olduğu ölçüde tekrardan kaçınılmalı, önlem planı ile ilgisi olmayan, önlem planının anlaşılabilirliği ve uygulanabilirliği açısından katma değer yaratmayan açıklamalara ve konulara yer verilmemelidir.

7- Önlem planı ile ekleri, Word, Excel ve/veya PDF dosyası olarak hazırlanmalıdır.

**8-** Önlem planında sıklıkla bahsi geçen veya atıfta bulunulan politika metni, yönetim kurulu kararı, uygulama yönergesi, aksiyon planı gibi dokümanlara plan ekinde yer verilmelidir.

**9-** Önlem planında nadiren ya da konu özelinde atıfta bulunulan dokümanların ise plan ekinde gönderilmesine gerek bulunmamaktadır. Bahse konu dokümanları gösteren bir listeye “Atıfta bulunulan dokümanlar” başlığı ile önlem planı ekinde yer verilmelidir.

**10-** Senaryolara ve önlem planı tedbirlerine ilişkin tüm değerlemeler ve varsayımlar detaylı bir şekilde açıklanmalıdır.

### **Önlem planının içeriği**

**11-** Önlem planında asgari olarak Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen bölümlere yer verilmelidir. Yönetmelikte öngörülen bölümler dışında ilave bölümlendirme yapılacaksa bunlar ilgili bölüm içinde alt başlık açılarak yapılmalıdır.

### **Yönetici Özeti**

**12-** Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamında önlem planının yönetici özeti bölümünde;

- (a) Önlem planının hazırlanmasından, uygulanmasından ve güncellenmesinden sorumlu birimler, önemli tüzel kişiler, temel faaliyet kolları, kritik fonksiyonlar, kritik hizmetler, önlem planı tedbirleri, sermaye/likidite yeterliliğine dair önlem planı kapasitesi ile potansiyel önlem planı kapasitesi, planın risk yönetimi içindeki yeri (risk iştahı, risk kapasitesi, eşik değerler, erken uyarı limitleri vb), belirlenen senaryoların göstergeler üzerindeki etkisi gibi öne çıkan hususlar ve genel bulgular, göstergeler, göstergelerin izlenmesi, üst yönetime raporlanması ve karar alma süreçleri, iletişim planı ile hazırlık önlemleri hakkında özet bilgilere,
- (b) Varsa hâkim ortak tarafından hazırlanan önlem planları ile bankanın hazırladığı önlem planı arasındaki bağlantılı hususlara ve bunların bankanın önlem planı üzerindeki etkilerine,
- (c) Varsa yurtdışında kurulu bağlı ortaklıklar, iştirakler ve/veya şubeler tarafından hazırlanan önlem planlarında banka açısından yükümlülük doğuran hususlara, bunlar ile bankanın hazırladığı önlem planı arasındaki bağlantılı hususlara ve bunların bankanın önlem planı üzerindeki etkilerine,
- (ç) Bir önceki önlem planının Kuruma gönderilmesi sonrasında varsa banka ile bankanın bağlı ortaklık ve iştiraklerinin kontrolünün el değiştirmesi sonucunu doğuran pay devirleri ile yeni bağlı ortaklık ve iştirak edinimleri hakkında bilgilere,
- (d) Bir önceki önlem planının Kuruma gönderilmesi sonrasında önlem planında meydana gelen önemli değişikliklere (önlem planının hazırlanması, uygulanması ve güncellenmesine dair süreçler, sorumlu kişiler, önemli tüzel kişiler, temel faaliyet kolları, kritik fonksiyonlar, kritik hizmetler, önlem planı göstergeleri ve ilgili eşik değerler, önlem planı tedbirleri vb.)
- (e) Varsa bir önceki önlem planının Kuruma sunulmasından sonra uygulamaya alınmış önlem planı tedbirleri ile önlem planında yer almamakla birlikte uygulanmış ilave tedbirler hakkında bilgilere (uygulanma nedeni, uygulanma süresi, çekirdek sermaye yeterliliği oranı, kaldıraç oranı, likidite karşılama oranı, bilanço ve kârlılık üzerindeki tahmini ve gerçekleşen etkileri, varsa tahmini ve gerçekleşen etkiler arasındaki farkın nedenleri vb.)

yer verilmelidir.

## ÜÇÜNCÜ KISIM

### Yönetim Süreçleri

#### Yönetim süreçlerine ilişkin esaslar

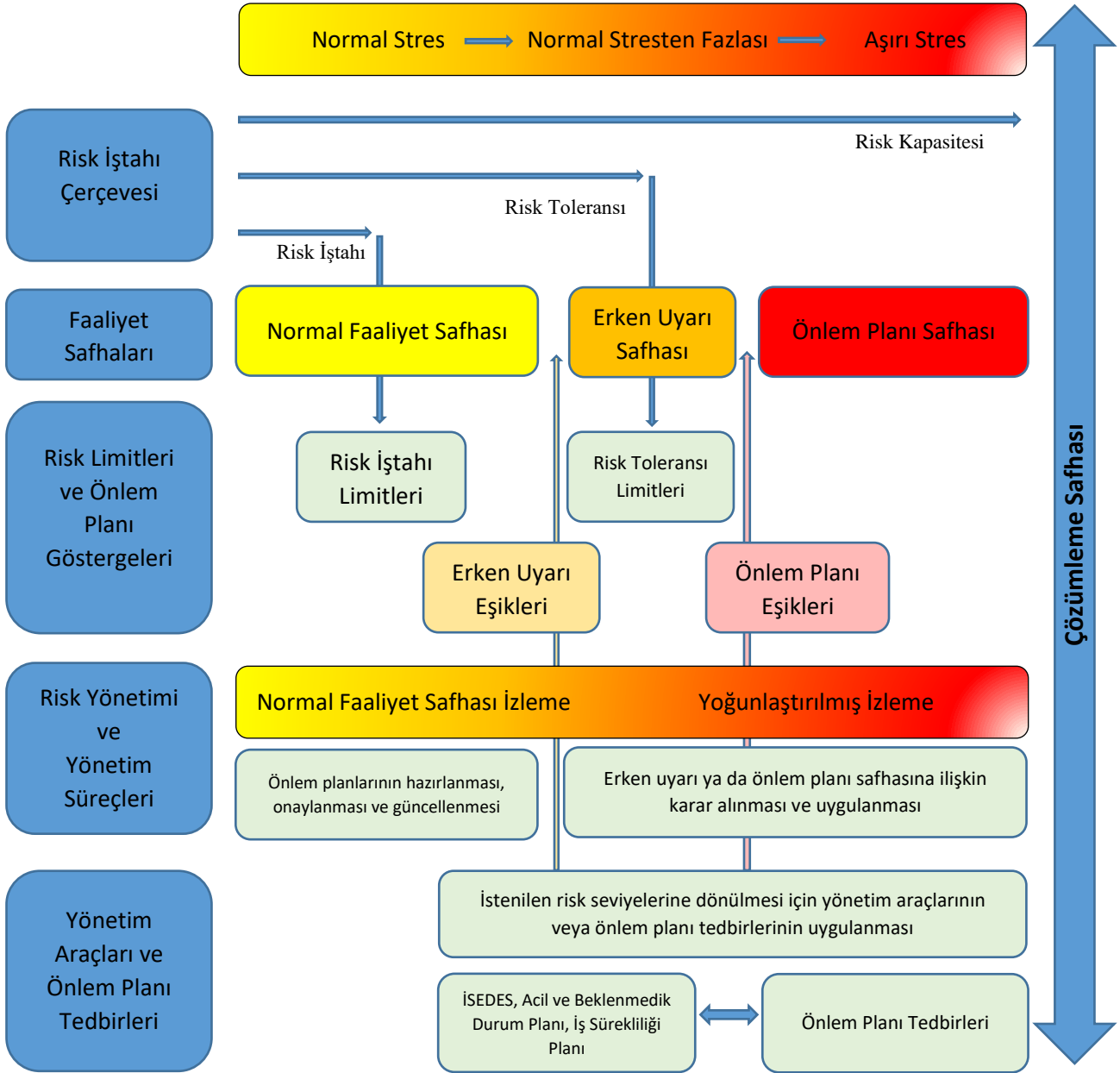
**13-** Yönetim süreçlerinde, önlem planının hazırlanmasına, uygulanmasına ve güncellenmesine ilişkin usullere yer verilir.

**14-** Önlem planının farklı bölümlerinin hazırlanmasından, her bir tedbirin uygulanmasından ve farklı bölümler arasında koordinasyonun sağlanmasından sorumlu komiteler / çalışma grupları / birimler belirtilmeli, komite ve çalışma gruplarında yer alan kişiler / birimler açıklanmalı, bu komitelerin / çalışma gruplarının / birimlerin yalnızca önlem planı kapsamındaki sorumluluklarına yer verilmeli, benzer sorumlulukları bulunan komiteler / çalışma grupları / birimler arasındaki görev dağılımı netleştirilmeli, bunların önlem planının uygulanması halinde üstlenecekleri fonksiyonlar açıklanmalıdır. Önlem planı tedbirlerini uygulayacak birimlerin planın ilgili bölümlerinin hazırlanmasına ve gözden geçirilmesine katılımı hakkında bilgi verilmelidir.

**15-** Planın olağan güncellenme sıklığı, olağan güncellemeler haricinde güncelleme yapılması gerekli görülen haller (risk iştahı, yasal oranlar ya da göstergelere ilişkin eşiklerde meydana gelen değişiklikler, Kurumun yönlendirmeleri, önlem planı senaryoları ve tedbirlerinde meydana gelen değişiklikler vb.), güncellenmesinden sorumlu birimler ve güncellenme gerekmesi halinde izlenecek süreç(ler) belirlenmeli; tamamlanma zamanı da belirtilmek suretiyle açıklanmalıdır.

**16-** Önlem planının risk yönetimi çerçevesi ve yönetim süreçleri ile nasıl bütünleştirildiğine ve varsa hangi noktalarda bunlardan ayrıştığına ilişkin açıklamalarda bulunulmalıdır. Önlem planının risk yönetimi ile ne şekilde bütünleştirildiği, önlem planı bileşenlerinin risk yönetimi çerçevesinde belirlenen risk iştahı, risk kapasitesi, risk limitleri ile etkileşimi belirtilerek açıklanmalıdır. Şekil-1'de önlem planı bileşenlerinin risk iştahı ve risk yönetimi çerçevesi ile bütünleşmesi ve etkileşimi kavramsal olarak gösterilmektedir. Rehberin 79 uncu maddesi çerçevesinde, niceliksel göstergelerdeki değişimin takip edilerek önlem planı göstergelerine ilişkin eşiklere erişilme ihtimalinin banka üst yönetimine bilgilendirilmesi maksadıyla önem derecesi artan kademelerin oluşturulması durumunda, söz konusu kademeler her bankanın kendi risk iştahına, risk kapasitesine, risk profiline ve risk yönetimi çerçevesine uygun olacak şekilde belirlenmelidir.

**Şekil-1:** Önlem planı bileşenlerinin risk iştahı ve risk yönetimi çerçeveleriyle etkileşiminin ve bütünleşmesinin kavramsal gösterimi



**17-** Önlem planının uygulanmasına ilişkin süreçler (göstergelerin takibi, yönetime sunma, karar alma, uygulamaya koyma vb.), tamamlanma süreleri de belirtilmek suretiyle, bir zaman çizelgesi esas alınarak açıklanmalı; sorumluluğun / onay yetkisinin hangi komitede / çalışma grubunda / birimde olduğu belirtilmelidir. Süreçlerin tamamlanması için öngörülen süreler, önlem planının amacına uygun olarak zamanında ve etkili bir uygulamayı mümkün kılacak nitelikte olmalıdır.

**18-** Önlem planı, gerek Yönetmelik hükümlerine uyum gerekse de önlem planında yer alan varsayım ve değerlendirmelerin uygunluğunun sorgulanması amacıyla matuf olacak şekilde iç denetim birimi tarafından incelenmelidir. İç denetim birimi tarafından yapılan inceleme sonucunda tespit edilen bulgular (önem dereceleri belirtilerek), söz konusu bulgulara ilişkin alınan / alınması planlanan aksiyonlar, herhangi bir aksiyon alınmasına gerek görülmemiş ise

gerekçeleri ve alınması planlanan aksiyonlar için öngörülen tamamlanma süresi hakkında bilgi verilmelidir.

**19-** Yönetmeliğin 29 uncu maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında Kurum tarafından önlem planında değişiklik yapılmasının istenmesi halinde, istenilen değişikliklerin neler olduğu, bunlara ilişkin alınan / alınması planlanan aksiyonlar ve alınması planlanan aksiyonlar için öngörülen tamamlanma süresi hakkında Kurum tarafından belirtilen sürede bilgi verilmelidir.

**20-** Önlem planı göstergelerine ilişkin eşik değerlerin aşılması ya da yakın zamanda aşılma ihtimalinin bulunması durumlarında Kurumla kurulacak iletişim detaylı bir şekilde açıklanmalı (Kurumun bilgilendirileceği gösterge seviyeleri, bilgilendirmenin kapsamı, zamanlaması, iletim kanalı vb.) ve süratli bir bildirim süreci oluşturulmalıdır. Banka 85 inci maddesi çerçevesinde yapacağı değerlendirmeyi takip eden işgününde; aşım / aşılma ihtimaline neden olan durum, önlem planının uygulanmamasına karar verilmesi halinde gerekçesi, önlem planı tedbirleri dışında varsa banka yönetimi tarafından uygulanacak diğer aksiyonlar, önlem planının uygulanmasına karar verilmesi halinde hangi tedbirlerin ne zaman uygulamaya alınacağı, tahmini beklenen etkisi ve etkinin ortaya çıkma süresi hakkında Kurumu KEP sistemi üzerinden "Acele" koduyla bilgilendirir. Kuruma yapılacak bildirim önlem planının devreye alınması şartına bağlanmamalıdır.

**21-** Göstergelere ilişkin eşik değerlerin aşılması ya da yakın zamanda aşılma ihtimalinin bulunması halinde izlenecek karar alma ve uygulama süreçleri (karar alma süreçlerinde yer alan kişiler, rolleri ve fonksiyonları, karar yeter sayısı, karar alma süreçlerinin tamamlanma süresi, alınabilecek kararlar, önlem planının uygulanacağı haller, uygulanabilecek tedbirlerin seçim kriterleri, farklı bölümler arasındaki koordinasyon gibi) hakkında bilgi verilmeli; üst yönetimin bilgilendirilmesini de içerecek şekilde, bahse konu karar alma ve uygulama süreçlerinin risk yönetimine ilişkin politika ve stratejiler ile ne şekilde bütünleştirildiği belirtilmelidir.

**22-** Göstergelerin izlenmesini ve eşik değerlerin aşılması ya da yakın zamanda aşılma ihtimalinin bulunması halinde gerekli tedbirlerin zamanında uygulanmasını sağlayacak şekilde karar alma süreçlerini destekleyen yönetim bilgi sistemleri hakkında bilgi verilmelidir. Bu kapsamda, üst yönetime zamanında, tam ve doğru bilgilerin sağlanmasına yönelik süreçler (kapsam, zamanlama, taraflar, iletim kanalları vb.) açıklanmalıdır.

## **DÖRDÜNCÜ KISIM**

### **Stratejik Analiz**

#### **Banka, grup ve önemli tüzel kişi bilgileri**

**23-** Banka ve önemli tüzel kişilerin iş ve risk stratejileri, iş modelleri, iş planları, ortaklık yapıları, organizasyonel yapılanmaları ve mali yapısı hakkında açıklamalara yer verilmelidir. Bankanın mali yapısı hakkında açıklamalar için ekteki şablon (Ek:1) kullanılır. Buna ilaveten gruba dahil şirketler hakkında da ekli şablon (Ek:2) çerçevesinde bilgi verilir.

**24-** Yönetmeliğin 8 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamında önemli tüzel kişilerin belirlenmesinde ekteki şablon kullanılmalı (Ek:3) ve banka tarafından kullanılan metodoloji önlem planında açıklanmalıdır.

#### **Temel faaliyet kolları**

**25-** Temel faaliyet kolları, bankanın gelir, kâr ya da marka değerine önemli katkı sağlayan faaliyet kollarıdır.

**26-** Yönetmeliğin 10 uncu maddesi kapsamında temel faaliyet kollarının belirlenmesinde ekteki şablon kullanılmalı (Ek:4) ve banka tarafından kullanılan metodoloji önlem planında açıklanmalıdır.

**27-** Bir faaliyet kolu zarar etse dahi, kurumsal strateji ve faaliyet kolunun büyüme beklentileri dikkate alınarak, temel faaliyet kolu olarak belirlenebilir.

### **Kritik fonksiyonlar**

**28-** Kritik fonksiyonlar, bankalarca üçüncü kişilere sağlanan ve kesilmesi durumunda üçüncü kişiler üzerinde önemli etkisi olabilecek, bulaşma riski doğurabilecek ve bankanın aktif büyüklüğü, faaliyetin pazar payı, dış ve iç bağlantılılığı, karmaşıklığı veya sınır ötesi faaliyetleri nedeniyle finansal istikrarın bozulmasına yol açabilecek faaliyetlerdir.

**29-** Yönetmeliğin 11 inci maddesi kapsamında kritik fonksiyonlara ilişkin ekteki şablon doldurulmalı (Ek:5) ve kritik fonksiyonların belirlenmesinde kullanılan metodoloji önlem planında açıklanmalıdır.

**30-** Kritik fonksiyonlar belirlenirken, müşterilerin, diğer finansal kuruluşların, piyasaların ve ilgili diğer paydaşların söz konusu kritik fonksiyonda ani bir kesinti olması durumunda etkilenme düzeyleri dikkate alınır.

**31-** Kritik fonksiyonların belirlenmesi sürecinde, fonksiyonun ikame edilebilirliği (fonksiyonun başka bir tedarikçiden benzer kalitede, karşılaştırılabilir bir fiyatla ve makul bir süre içinde kolaylıkla sağlanabilmesi) ve bağlantılılığı (bulaşma etkisi nedeniyle etkilenebilecek yurtiçi ve/veya yurtdışı finansal kuruluşlar olması) ile pazar payının büyüklüğünün (fonksiyon kapsamında sağlanan ürün ve hizmet türleri, işlem hacmi, coğrafi yayılım, müşteri sayısı, müşteri türü vb.) ikame edilebilirlik ve bağlantılılık üzerindeki etkisi göz önünde bulundurulur.

**32-** Bankanın temel faaliyet kolları ve kritik fonksiyonları ile önemli tüzel kişiler arasında bir ilişkinin olması durumunda, aradaki ilişki eşleştirilerek gösterilmelidir.

### **Kritik hizmetler**

**33-** Kritik hizmetler, grup içinden (gruba dahil şirketler ya da bankanın kendi birimleri) ya da grup dışından sağlanan ve kesintiye uğraması durumunda finansal istikrarın devamlılığı için gerekli olan fonksiyonların sürdürülememesine veya kesintiye uğramasına yol açacak olan hizmetlerdir.

**34-** Bir hizmetin makul bir süre içinde ikame edilmesi, anılan hizmetin kesilmesi ya da sağlanamaması durumunda kritik fonksiyon sürdürülemez hale gelmeden veya önemli ölçüde kesintiye uğramadan önce, bir başka hizmet sağlayıcıdan benzer hizmetin sağlanabilmesi anlamına gelmektedir.

**35-** Yönetmeliğin 12 nci maddesi kapsamında kritik hizmetlerin belirlenmesinde kullanılan metodoloji önlem planında açıklanmalıdır.

### **Önlem planı tedbirleri**

**36-** Önlem planı tedbirleri, bankanın mali bünyesinde bozulma yaratacak herhangi bir hal görülmesi veya görülme ihtimalinin ortaya çıkması durumunda, bankanın mali bünyesinin korunmasını veya iyileştirilmesini ve faaliyetlerinin sürdürülmesini sağlayacak önlemlerdir.

**37-** Stres durumu öncesinde varsayımsal bir çalışma sonucunda belirlenen önlem planı tedbirleri ve/veya bunların söz konusu varsayımlar kapsamında öngörülmüş olan uygulanma sıralaması; stres durumunun gerçekleşmesi durumunda bunun altında yatan etkenlerin, olayın

başlangıç anındaki koşulların, likidite ve sermayenin gelişiminin başlangıçtaki varsayımlarla örtüşmemesine bağlı olarak değişebilir.

**38-** Bankanın iş modeline, büyüklüğüne ve finansal sistemle bağlantılılığına uygun olarak gerçekçi varsayımlara dayandırılmış farklı stres durumlarında uygulanabilecek genişlikte bir önlem planı tedbir havuzu oluşturulmalıdır. Önlem planı, kolay uygulanabilecek olan tedbirlerin yanı sıra, aşırı stresli durumlarda uygulanabilecek ve yapısal değişiklikler doğurabilecek, stratejik varlıkları satmak ve/veya bankanın yapısını ve/veya iş modelini temelden değiştirmek gibi daha kapsamlı tedbirleri de içermelidir.

**39-** Önlem planı tedbirlerine ilişkin seçim kriterleri, uygunluğu ölçüsünde, özkaynak ve likidite üzerindeki etki, karmaşıklık, uygulanabilirlik, tedbirin etkisinin tahmini ortaya çıkma süresi ve tedbirle ilgili deneyim gibi hem niceliksel hem de niteliksel kriterler kullanılarak açıklanmalıdır.

**40-** Önlem planı tedbirleri belirlenirken, farklı stres durumlarında kritik fonksiyonların sürekliliğinin sağlanması göz önünde bulundurulmalıdır.

**41-** Önlem planında, Rehberin ekinde yer alan (Ek:6) örneğe uygun olarak, önlem planı tedbirlerine ilişkin özet bilgilere yer verilir.

### **Uygulanabilirlik değerlendirmeleri**

**42-** Önlem planında, her bir önlem planı tedbirinin hangi şartlar altında uygulanabileceği açıklanır. Önlem planı tedbirlerinin hangi şartlar altında uygulanabilir olmadıkları hakkında da (piyasa koşulları, tedbirlerin birlikte uygulanmaları halinde birbirlerini dışlayabilecek olmaları vb) bilgi verilmelidir.

**43-** Önlem planı tedbirlerinin uygulanabilirlik değerlendirmelerinde, bankanın hakim ortağı ile grup arasındaki ilişkiler, bankanın iştirakleri, bağlı ortaklıkları ve şubelerinin faaliyet gösterdiği piyasalardaki koşullar, ekonomik konjonktür ya da ülkelerdeki mevzuat, vergi veya muhasebe rejimleri uygulamaları sebebiyle ortaya çıkabilecek yasal ve fiili engeller dikkate alınmalıdır.

**44-** Önlem planı tedbirlerinin uygulanmasının önündeki engellerin ve bunların giderilmesine yönelik hazırlık önlemlerinin belirlenmesi de dahil olmak üzere, bankanın önlem planı tedbirlerini zamanında ve etkili şekilde uygulamaya hazır olup olmadığına ilişkin uygulanabilirlik değerlendirmeleri yapılmalıdır.

### **Hazırlık önlemleri**

**45-** Uygulanabilirlik değerlendirmeleri sonucunda, hem önlem planının bütüncül etkinliğini ve uygulanabilirliğini, hem de önlem planı tedbirlerinin sayısını ve etkisini azaltabilecek ve / veya önlem planı tedbirlerinin zamanında uygulanmasına engel olabilecek hususların tespit edilmesi durumunda, söz konusu engellerin giderilmesine yönelik alınacak hazırlık önlemlerine önlem planında yer verilmelidir.

**46-** Hazırlık önlemleri, önlem planı tedbirlerinin uygulanması halinde doğabilecek riskleri en aza indirmeye, önlem planı tedbirlerinin uygulanması sırasında karşılaşılabilecek fiili, hukuki, operasyonel, finansal ve konjonktürel engelleri gidermeye ve önlem planı tedbirlerinin birlikte uygulanması halinde bireysel etkilerinin azami düzeyde gerçekleşmesini sağlamaya yönelik olabilir.

**47-** Hazırlık önlemlerinin, önlem planının uygulanabilirliğini artırmasının yanı sıra mümkün olması halinde önlem planı tedbirlerinin uygulama süresini de kısaltması hedeflenmelidir. Hazırlık önlemlerinin ne zaman alınacağı, sorumlu birimler, uygulama süreçleri ile tahmini uygulama süreleri hakkında açıklama yapılmalıdır.



## **Operasyonların sürekliliği**

**48-** Önlem planı tedbirlerinin uygulanması sırasında bankanın faaliyetlerinin sürekliliğinin sağlanması esastır. Söz konusu süreklilik operasyonel bir bakış açısı ile değerlendirilmeli ve finansal altyapı sistemlerine erişim, bilgi sistemlerinin sürekliliği gibi hususlar dikkate alınmalıdır.

**49-** Bir önlem planı tedbirinin uygulanması durumunda, bankanın temel faaliyet kolları kapsamındaki operasyonlarının ve kritik fonksiyonlarının sürdürülebilirliğine yönelik olarak yapılacak değerlendirmelerin, Bankaların İç Sistemleri ve İçsel Sermaye Yeterliliği Değerlendirme Süreci Hakkında Yönetmelik kapsamında hazırlanan iş sürekliliği planları ile uyumlu olması beklenmektedir.

## **BEŞİNCİ KISIM**

### **Etki Analizi ve Senaryolar**

#### **Önlem planı tedbirlerinin etkisinin ölçümü**

**50-** Önlem planı tedbirlerinin etkisinin sayısallaştırılması ile ilgili;

- (a) Her bir önlem planı tedbirinin tek başına uygulanması halindeki etkisi (bireysel etki analizi),
- (b) Önlem planı tedbirleri arasındaki bağımlılıklar ve etkileşimler göz önünde bulundurularak, sermaye / likidite yeterliliğine etkide bulunan önlem planı tedbirlerinin tümünün birleşik etkisi (önlem planı kapasitesi),
- (c) Bir senaryoya dahil olan streslere özel koşullar sebebiyle seçilebilecek tedbirler alt kümesinin etkisi (senaryo analizi)

olmak üzere, birbirinden farklı ama birbiriyle ilişkili üç ölçüm yapılır. Etki analizi sonuçları niceliksel ve niteliksel kanıtlarla desteklenmelidir.

#### **Etki analizi**

**51-** Etki analizi, her bir önlem planı tedbirinin asgari olarak çekirdek sermaye yeterliliği oranı, kaldıraç oranı ve likidite karşılama oranı üzerindeki nominal ve oransal etkileri ile bilanço ve kârlılık üzerindeki etkilerini içermelidir. Önlem planı tedbirinin etkisinin tek bir sayısal sonuç şeklinde gösterilmesi esastır; bununla birlikte, varsayımların açıklanması kaydıyla sonucun alt ve üst sınırları olan bir aralık dahilinde gösterilmesi de mümkündür.

**52-** Etki analizinde, uygulanacak önlem planı tedbirinin önemli tüzel kişilerin özkaynaklarına, likidite pozisyonlarına ve fonlama imkânlarına, kârlılıklarına ve faaliyetlerine yönelik beklenen etkisi de değerlendirilir.

**53-** Önlem planı tedbirinin uygulanmasının iş modeli, stratejiler ve faaliyetlerin ölçeği üzerinde önemli bir etkisi olması halinde, bu durum açıklanmalıdır.

**54-** Varlıkların elden çıkarılmasını içeren önlem planı tedbirlerinin olması durumunda yapılacak etki analizinde, banka ve/veya emsal gruptaki bankalar tarafından benzer işlemlerde elde edilen gerçek satış değerlerinin yanı sıra, elden çıkarma seçeneklerine uygun değerlendirme yaklaşımları da dikkate alınır. Elden çıkarılacak varlığın değerinin belirlenmesinde, farklı stres durumlarına uygun iskonto oranlarını dikkate alan ihtiyatlı bir yaklaşım benimsenmesi esastır. Değerleme yöntemleri ve bu yöntemlere ilişkin varsayımlar açıklanmalıdır.

**55-** Varlıkların teminata verilmesi suretiyle likidite temin edilmesine yönelik tedbirlerin olması durumunda, söz konusu tedbirlerin etkilerinin ölçülmesinde tüm ikincil etkiler (diğer fonlama kaynaklarının maliyetine etkisi, fonlara istikrarlı ve sürekli erişim imkânına etkisi,

bankanın kredi değeri üzerindeki etkisi vb.), fon teminine yönelik sözleşmelerin (sendikasyon, sekürütizasyon, türev ürünler vb.) hükümlerinden kaynaklanabilecek fon çıkışları (teminat tamamlama, geri çağırma vb) ve strese ilişkin koşullar ile teminata verilecek varlığın türü göz önünde bulundurulur. Her bir senaryo için, varlıkların teminata verilmesine devam edilmesi durumunda ortaya çıkan ikincil etkilerin de bankanın risk kapasitesi kapsamındaki durumu açıklanır ve stres sonrasında varlıkların teminata verilme oranının bankanın risk iştahı limitlerine nasıl döndürüleceğine dair planlamalara yer verilir. Varlıkların teminata verilmesine devam edilmesinin, özkaynak ve likidite pozisyonunun eski duruma getirilmesini amaçlayan uygulamalara etkisi dikkate alınır.

**56-** “Hazır imkanlar” olarak adlandırılan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (Merkez Bankası) olanaklarına başvurulmasını öngören önlem planı tedbirlerinin etki analizinde, Merkez Bankası olanaklarının hangi şartlarda kullanılabilmesi, teminat olarak kullanılabilmesi varlıkların neler olduğu ve bunlar karşılığında elde edilecek likidite tutarı belirlenmelidir. Önlem planında, Merkez Bankası olanaklarına başvurulmasını öngören önlem planı tedbirlerinin uygulanması sonrasında, Merkez Bankası kaynaklarının geri ödenmesine ilişkin planlamaya da yer verilmelidir.

**57-** Yapılacak etki analizinde her bir önlem planı tedbirinin tahmini uygulanma süresine ve etkilerinin ortaya çıkma süresine yer verilir. Tahmini uygulanma süresi, yönetim süreçlerini ve varsa ilgili mercilerden alınacak izin süreçleri dahil hazırlık ve uygulama süreçlerini içerir. Tahmini etkilerin ortaya çıkma süresi hesaplanırken, etkinin ilk başladığı an dikkate alınır. Tahmini etkilerin zamana yayılması durumunda, bunların zaman içinde beklenen gelişimi açıklanmalıdır.

**58-** Önlem planında, her bir önlem planı tedbirinin uygulanmasındaki başlıca aşamalar ile karar alma da dahil yönetim süreçlerine yer verilmeli ve öngörülen uygulama sürecini her bir aşama açısından etkileyebilecek engeller, bu aşamaların öngörülen sürelerde tamamlanmasının önündeki olası engellerin uygulama süresini nasıl etkileyeceği ve tahmini uygulanma süresinin kısaltılmasına yönelik hazırlık önlemleri belirtilmelidir.

### **Önlem planı kapasitesi**

**59-** Banka, mali bünyesinde bozulma yaratacak herhangi bir hal görülmesi veya görülme ihtimalinin ortaya çıkması sonrasında alınabilecek önlem planı tedbirlerinin sermaye ve likidite yeterliliği üzerindeki birleşik iyileştirme etkisini göstermek amacıyla önlem planı kapasitesini hesaplar.

**60-** Önlem planı kapasitesi, sermaye ve likidite yeterliliği için ayrı ayrı hesaplanır. Hesaplama uygunluğu ölçüsünde, aşağıdaki metodoloji kullanılır.

- (a) Öncelikle her bir önlem planı senaryosunda yer alan olayların, önlem planı tedbirleri uygulanmaksızın, göstergeler üzerindeki etkisi – senaryo şiddeti – ölçülür.
- (b) Özkaynak göstergelerinin en olumsuz etkilendiği ilk iki senaryo ile likidite göstergelerinin en olumsuz etkilendiği ilk iki senaryo belirlenir.
- (c) Sermaye yeterliliğine dair önlem planı kapasitesi, özkaynak göstergelerinin en olumsuz etkilendiği senaryolar için; likidite yeterliliğine dair önlem planı kapasitesi, likidite göstergelerinin en olumsuz etkilendiği senaryolar için, senaryo bazında hesaplanır.
- (ç) Bankanın sermaye yeterliliğine dair önlem planı kapasitesi hesaplanırken;
  - (i) Öncelikle senaryo dahilinde yer alan tüm tedbirler sermaye yeterliliğine etkileri açısından değerlendirilir.

- (ii) Tedbirlerin her biri için, stres sırasında diğer bankaların olası eylemleri de göz önünde bulundurularak, tahmini etki ve bunun ortaya çıkma süresi belirlenir.
  - (iii) Sermaye yeterliliğine etki eden stres durumları için öngörülen tedbirlerin en etkili ve uygulanabilir kombinasyonu belirlenir. Tedbirler kombinasyonunun uygulanabilirliğinin değerlendirilmesinde, tedbirler arasındaki operasyonel olanlar da dahil bağımlılıklar, etkileşimler, tedbirlerin uygulanması sonrası iş modelinin sürdürülebilirliği, tedbirlerin banka itibarına etkisi, bankanın birden fazla önlem planı tedbirini aynı anda uygulayabilmesine yönelik operasyonel kabiliyeti ile sermaye yeterliliğini etkileyen stres durumlarının farklı gereksinimleri dikkate alınmalıdır.
  - (iv) Tedbirler kombinasyonunda yer alan her bir tedbirin tahmini etkisi toplanarak o senaryoya özgü sermaye yeterliliğine dair önlem planı kapasitesi hesaplanır.
  - (v) Benzer hesaplama, özkaynak göstergelerinin en olumsuz etkilendiği diğer senaryo için de yapılarak ikinci senaryoya özgü sermaye yeterliliğine dair önlem planı kapasitesi bulunur.
  - (vi) Her iki senaryoya özgü hesaplanan sermaye yeterliliğine dair önlem planı kapasitesi değerleri, bankanın sermaye yeterliliğine ilişkin önlem planı kapasitesi aralığını gösterir.
- (d)(ç) bendinde ifade edilen metodoloji, bankanın likidite yeterliliğine dair önlem planı kapasitesini hesaplamak için de izlenir.
- (e) Önlem planı tedbirinin etkili bir şekilde uygulanma olasılığını azaltabilecek faktörler ve bunların nasıl giderilebileceği göz önünde bulundurulur. Önlem planı tedbirlerinin etkinliğini artırmak için değişiklikler yapılmasının veya yeni önlem planı tedbirleri oluşturulmasının planlanması durumunda, potansiyel önlem planı kapasitesi hesaplanır. Potansiyel önlem planı kapasitesi hesaplanırken, önlem planı tedbirlerinin etkili bir şekilde uygulanması için planlanan değişiklikler ile yeni önlem planı tedbirlerinin gerçekleştirildiği varsayılarak, tedbirlerin etkisi dikkate alınır.
- (f) Potansiyel önlem planı kapasitesi, önlem planı kapasitesinden ayrı olarak gösterilir.

**61-** Önlem planı kapasitesi, asgari olarak, çekirdek sermaye yeterliliği oranı, kaldıraç oranı ve likidite karşılama oranı bazında gösterilmeli ve etkilerin ortaya çıkma süresi açıkça belirtilmelidir.

**62-** Önlem planı kapasitesi hesaplanırken her bir önlem planı tedbiri için tahmini etkinin ve bunun ortaya çıkma süresinin alt ve üst sınırları olan bir değer aralığında gösterilmesi mümkündür.

### **Önlem planı senaryoları ve senaryo analizi**

**63-** Önlem planı senaryoları, farklı stres koşulları altında önlem planının yeterliliğini ve uygulanabilirliğini test etmek için kullanılan varsayımsal durumlardır.

**64-** Önlem planı senaryoları, önlem planı tedbirlerinin çeşitli stres durumları karşısında yeterliliğini ve uygulanabilirliğini ve önlem planı göstergeleri ile bunların eşik değerlerinin tedbirler ve tedbirlerin zamanında uygulanmasına imkân vermeleri açısından uygunluğunu ve güvenilirliğini test etmelidir. Senaryolar, önlem planı tedbirlerinin uygulanmasında karşılaşılabilecek engellerin zamanında tespit edilebilmesini de sağlar; ancak, bir sonraki krizi tetikleyebilecek faktörleri tahmin etmeye çalışmazlar.

**65-** Önlem planı senaryoları, bankanın kırılganlıkları ve zayıflıkları, bankanın iş ve fonlama modelleri, faaliyetleri ve yapısı, büyüklüğü veya diğer kuruluşlar ve finansal sistemle olan bağlantılılıkları dikkate alınarak oluşturulur. Senaryolar, önlem planı göstergelerinin eşiklerinin aşılması ve tedbirlerin uygulanması için gereken tahmini süre gibi zamana yaygın unsurları da

içermelidir. Senaryoların bankanın temel faaliyet kolları ve kritik fonksiyonlarını ne şekilde etkilediği açıklanmalıdır.

**66-** Önlem planı senaryoları, olayların sermaye ve likidite üzerindeki etkilerinin zamana yaygın şekilde veya çok kısa sürede ortaya çıkabileceği dikkate alınarak, yavaş ve hızlı gelişebilecek olayları içermelidir.

**67-** Önlem planı senaryoları, Bankaların İç Sistemleri ve İçsel Sermaye Yeterliliği Değerlendirme Süreci Hakkında Yönetmelik kapsamındaki sermaye planı veya stres testleri gibi diğer risk yönetim araçlarındaki senaryolardan farklı ancak bunlarla tutarlı olmalıdır. Banka, faaliyetlerini sürdüremeyecek duruma gelmesi sonucunu doğuracak noktayı tanımlamalı ve senaryolar, makul olmaları koşuluyla, bankayı bu noktaya getirmek için yeterince şiddetli olmalıdır. Senaryoların şiddeti ekteki şablon (Ek:7) kullanılarak gösterilir. Oluşturulacak senaryonun şiddet düzeyinin belirlenmesinde Bankaların Sermaye ve Likidite Planlamasında Kullanacakları Stres Testlerine İlişkin Rehber kapsamında ters stres testi başlangıç noktası olarak kullanılabilir. Bu açıdan, senaryoların altındaki varsayımlar niteliksel ve niceliksel olarak açıklanmalıdır.

**68-** Önlem planı senaryoları kapsamında yapılacak senaryo analizi, önlem planının farklı stres durumlarında uygulanabilir olduğunu ve bu stres durumlarında planın farklı unsurlarının (göstergeler, yönetim süreçleri, önlem planı tedbirleri, iletişim planı gibi) nasıl bir etkileşim içinde olduğunu göstermelidir. Bu kapsamda, önlem planı çerçevesinde yapılan senaryo analizleri, sermaye ve likidite yeterliliğini ölçmek için risk yönetimi faaliyetleri çerçevesinde kullanılan stres testlerinden farklılaşır. Kullanım amaçları farklı olsa da, diğer stres testi süreçlerinin metodolojik unsurları önlem planı açısından da kullanılabilir.

**69-** Her bir senaryoda, senaryonun banka üzerindeki etkisinin büyüklüğü ile bankanın önlem planı tedbirlerini uygulamaya yönelik operasyonel kabiliyetini veya önlem planı tedbirlerinin sonuçlarını etkileyebilecek durumlar açıkça belirtilmelidir. İlgili senaryoda öngörülen olayların özkaynak, likidite, risk profili, kârlılık, iş modeli, operasyonlar, temel faaliyet kolları, kritik fonksiyonlar ve itibar üzerindeki hem kısa hem de uzun vadede etkileri dikkate alınmalıdır.

**70-** Senaryolarda hangi göstergelerin, hangi sırayla etkilendiği mümkün olduğu ölçüde gösterilmelidir. Stresin ilgili göstergeler üzerindeki sayısal etkisi, göstergelerin stres boyunca nasıl değiştiğini gösterecek şekilde her senaryo için ayrıntılı olarak belirtilmelidir. Senaryo analizi, seçilen göstergelerin ve/veya göstergelere ilişkin belirlenen eşiklerin önlem planı tedbirlerinin uygulanması ve etkilerinin ortaya çıkması için bankayı yeterince önceden uyardığı sonucunu verirse, göstergeler ve/veya göstergelere ilişkin eşikler gözden geçirilmelidir.

**71-** Senaryo analizi, önlem planı tedbirlerinin seçimini de içerecek şekilde, önlem planı tedbirlerine ilişkin karar alma ve uygulama süreçleri için gereken süreyi göstermelidir.

**72-** Her bir senaryoda hangi önlem planı tedbirlerinin hangi sırayla uygulanacağı açıklanmalı, önlem planı tedbirlerinin bankanın mali bünyesinin korunması veya iyileştirilmesi ve faaliyetlerinin sürdürebilir hale getirilmesi için uygun olduğu gösterilmelidir. Senaryolarda, önlem planı tedbirleri arasındaki bağımlılıklar ve etkileşimler, tedbirin uygulanabilirliğini etkileyebilecek içsel kaynak sınırları ve dışsal faktörler dikkate alınmalıdır.

**73-** Banka, her bir senaryoda, önlem planı tedbirlerinin uygulanması ve uygulanmaması durumlarında özkaynak ve likidite göstergelerinin seyrini göstermelidir. Önlem planı göstergelerinin eşik değerlerinin aşıldığı nokta ve seçilen her bir önlem planı tedbirinin özkaynak ve likidite göstergelerine zaman içerisindeki etkisi görsel olarak da sunulmalı, söz konusu görseller ve arkasındaki varsayımlar açıklanmalıdır.

**74-** Senaryo analizi, önlem planının farklı bölümleri arasında (önlem planı tedbirleri, göstergeler, yönetim süreçleri vb) tutarlılık sağlamalı ve önlem planının bir bütün olarak uygulanabilir olduğunu göstermelidir. Bu kapsamda tespit edilen tutarsızlıklar, önlem planı Kuruma sunulmadan önce giderilmelidir. Bunun mümkün olmadığı durumlarda, tutarsızlıkların ne zaman giderileceği önlem planında belirtilmelidir. Banka, senaryo analizi sonucunda tespit edilen tutarsızlıkların giderilmesine yönelik süreçlere ilişkin dokümanları önlem planı ekinde Kuruma iletir.

**75-** Banka, her bir senaryo altında zaman içinde ihtiyaç duyacağı likiditeyi mümkün olduğu ölçüde para birimleri bazında göstermeli, bu fonlara erişime ve varsa geri ödemeye ilişkin önlem planı tedbirlerini değerlendirmelidir. Bunun bir parçası olarak, her bir senaryo süresince varlıkların teminata konu edilmesine ilişkin ölçütler gösterilmeli ve teminata konu edilmiş varlık düzeyindeki artışın, fonlama kaynaklarının maliyeti ve fonlara istikrarlı ve sürekli erişim imkanı üzerindeki etkisi de dikkate alınmalıdır.

**76-** İletişim planının önlem planı tedbirlerinin uygulanmasıyla ilişkili riskleri nasıl azaltacağı senaryo analizinde açıklanmalıdır.

**77-** Banka, önlem planının uygulanmasına ihtiyaç kalmayacağı aşamayı belirlemeli, stres sonrası dönemde iş modelinin sürdürülebilir olduğunu göstermelidir.

## ALTINCI KISIM

### Önlem Planı Göstergeleri

#### Önlem planı göstergelerine ilişkin esaslar

**78-** Önlem planında hem niteliksel hem de niceliksel göstergelere yer verilir. Banka, ortaya çıkan stres belirtilerini tespit edebilecek ve risk yönetimi çerçevesinde kullanılan göstergeleri de ihtiva eden, mevzuat ile belirlenmiş sermaye ve likidite yeterliliğine ilişkin oranlar dışındakileri de içeren geniş bir gösterge havuzu oluşturmalıdır.

**79-** Banka, genel risk yönetimi çerçevesiyle tutarlı olarak niceliksel göstergelere ilişkin eşikleri belirlerken, banka üst yönetimine söz konusu eşiklere erişilme ihtimalini bildirmek için, önem derecesi artan kademeler (trafik ışığı yaklaşımı) kullanabilir. Önlem planı göstergelerinin risk yönetimi içindeki yeri ekteki şablon (Ek:8) kullanılarak gösterilir.

**80-** Önlem planı göstergeleri, bir stres durumunda önlem planı tedbirlerinin uygulanması ve bunların etkilerinin ortaya çıkması için, bankanın zamanında uyarılmasını sağlamalıdır. Bir göstergeye ait eşğin aşılması tedbir uygulanmasının gerekip gerekmediğini değerlendirmek amacıyla kullanılmalı; önceden tanımlanmış bir dizi eylemi otomatik olarak uygulamaya sokmamalıdır.

**81-** Önlem planı göstergeleri belirlenirken, seçilen göstergelerin bankanın tüm temel risklerini kapsadığına dair bir analiz eklenmelidir. Bu analiz, göstergelerin geçmişte nasıl çalıştığı ve geçmiş dönemlerde gerçekleşmiş stres durumlarını tespit etmekteki başarısı hakkında bilgiler içermelidir. İlgili göstergenin kötüleşen koşulları ne kadar çabuk tespit ettiğini değerlendirmek için geriye dönük test yapılabilir.

**82-** Önlem planı göstergeleri, önemli tüzel kişilerin varsa bankaya olan etkisini de yansıtmalıdır.

**83-** Göstergelere ilişkin eşiklerin kalibrasyonu;

(a)Bankanın strese karşı zamanında uyarılması için eşiklerin duyarlılığını artıracak nitelikte,

- (b) Tedbirlerin sayısı, çeşitliliği, uygulanma sürecinin karmaşıklığı ile tahmini uygulanma süresi dikkate alınarak, önlem planı tedbirlerinin zamanında uygulanabilmesi için ileriye dönük,
- (c) Bankanın risk yönetimi çerçevesinde belirlemiş olduğu risk iştahı ve risk kapasitesi ile uyumlu

olmalı ve yapılan kalibrasyon açıklanmalıdır.

**84-** Göstergelere ilişkin eşiklerin uygunluğu sürekli olarak izlenmeli ve bunlar asgari olarak yılda bir kere veya bankanın mali durumunda olabilecek değişikliklerin gerektirmesi durumunda güncellenmeli; güncellemelere ilişkin açıklamalara önlem planında yer verilmelidir.

**85-** Göstergelere ilişkin eşik değerlerin aşılması ya da yakın zamanda aşılma ihtimalinin bulunması durumlarında, aşım/aşılma ihtimaline neden olan durum ile önlem planı tedbirlerinin uygulanmasına ilişkin değerlendirme en geç aşımı takip eden on işgünü içinde yapılmalı ve Yönetmeliğin 29 uncu maddesinin beşinci fıkrası uyarınca yapılması gereken bildirim yükümlülüğü ivedilikle yerine getirilmelidir.

### **Özkaynak göstergeleri**

**86-** Özkaynak göstergeleri, özkaynakların niceliğinde ve niteliğindeki önemli mevcut ve potansiyel bozulmayı belirlemeli ve bankanın içsel sermaye yeterliliği değerlendirme süreci ile bütünleştirilmelidir.

**87-** Özkaynak göstergelerine ilişkin eşikler yasal oranlarda aşım oluşmasını önleyecek bir seviyede belirlenmelidir.

**88-** Özkaynak göstergelerine ilişkin eşiklerin, toplam tampon gereksiniminin<sup>1</sup> üzerinde kalibre edilmesi beklenmektedir. Özkaynak göstergelerine ilişkin eşiklerin toplam tampon gereksiniminin altında kalibre edildiği durumlarda bankanın, önlem planında yer alan tedbirlerin, tamponların tamamen veya kısmen kullanıldığı bir durumda uygulanabilecek nitelikte olduğunu ortaya koyması gerekir.

### **Likidite göstergeleri**

**89-** Likidite göstergeleri, bankayı, mevcut ve öngörülen likidite ve fonlama ihtiyaçlarını karşılama kapasitesindeki mevcut veya olası bozulma hakkında bilgilendirecek nitelikte olmalıdır.

**90-** Likidite göstergeleri, önemli pozisyonların bulunduğu para birimleri arasında ayırım yaparak bankanın hem kısa hem de uzun vadeli likidite ve fonlama ihtiyaçlarını dikkate almalı, bankanın piyasalara ve benzer davranışsal özelliklere sahip mudilere ait mevduata bağımlılığını yansıtmalı; ayrıca, grup içi riskler ve bilanço dışı işlemlerden kaynaklananlar gibi diğer olası likidite ve fonlama ihtiyaçlarını da kapsamalıdır.

**91-** Uygun teminatları kullanarak likidite ve fonlama ihtiyaçlarını karşılama kapasitesinin ölçülmesini teminen, Merkez Bankası olanaklarından yararlanmak için kullanılacak teminata konu edilmemiş varlıklara ilişkin göstergeler de kullanılır.

**92-** Likidite göstergelerine ilişkin eşikler, mevcut ve öngörülen likidite ve fonlama ihtiyaçlarını karşılama kapasitesindeki mevcut ve olası bozulma hakkında ve yasal oranların

---

<sup>1</sup> Toplam tampon gereksinimi; sermaye koruma tamponu, döngüsel sermaye tamponu ve sistemik önemli banka tamponunun toplamını ifade eder.

aşılmamasını teminen bankanın bilgilendirilebilmesine olanak tanıyacak seviyelerde kalibre edilmelidir.

### **Kârlılık göstergeleri**

**93-** Kârlılık göstergeleri, bankanın mali durumunda hızlı bir kötüleşmeye yol açabilecek gelir-gider ile ilişkilendirilebilen unsurları kapsamalı, kâr ve zarar tablosu üzerinde önemli etkisi olabilecek operasyonel riskle ilgili kayıplara dair göstergeleri içermelidir.

### **Aktif kalitesi göstergeleri**

**94-** Aktif kalitesi göstergeleri, bankanın aktif kalitesinin gelişimini ölçmeli ve izlemelidir. Göstergeler ve bunlara ilişkin eşikler, aktif kalitesindeki bozulma nedeniyle, bankanın önlem planında yer alan bir tedbiri ne zaman uygulamaya koyabileceğini belirtmeli, bilanço dışı riskler ve sorunlu alacakların aktif kalitesi üzerindeki etkisi gibi hususları kapsamalıdır.

**95-** Aktif kalitesi göstergeleri sorunlu alacakların hem stok düzeyini hem de akışını içermelidir.

### **Piyasa bazlı göstergeler**

**96-** Piyasa bazlı göstergeler, piyasa katılımcılarının bankanın mali durumunda, finansman kaynaklarına erişimini engelleyecek hızda bir bozulmanın olabileceğine yönelik beklentilerini yansıtacak şekilde belirlenir.

### **Makroekonomik göstergeler**

**97-** Makroekonomik göstergeler;

- (a) Bankanın faaliyetlerinin, alacaklarının veya fonlama kaynaklarının yoğunlaştığı ülkelerin ekonomik koşullarındaki bozulma belirtilerini ve olası hukuki engeller kaynaklı riskleri,
- (b) Bankanın faaliyetlerinin, alacaklarının veya fonlama kaynaklarının yoğunlaştığı sektörlerdeki ekonomik bozulmayı

yansıtacak şekilde belirlenir.

## **YEDİNCİ KISIM**

### **İletişim ve Kamuya Açıklama**

#### **İletişim ve kamuya açıklama**

**98-** Önlem planı, önlem planının uygulanması halinde banka içi ve dışı ilgili taraflara zamanında ve yeterli bilgi verilmesini sağlayacak bir iletişim planını içermelidir. Yönetmeliğin 17 nci maddesinin birinci fıkrası kapsamında bankanın iletişim planının oluşturulması açısından asgari ölçütleri içeren ekte yer alan şablon kullanılmalı (Ek:9) ve iletişim planında her bir önlem planı tedbiri için iletişimin ne şekilde yapılacağı açık bir şekilde belirlenmelidir.

**99-** İletişim planında, önlem planı tedbirlerine yönelik olumsuz piyasa tepkilerinin yönetilmesine ve tedbirlerin bankanın mali bünyesi ve itibarı üzerindeki olası olumsuz etkilerinin azaltılmasına ilişkin uygulamalar açıklanır. İletişim planının hazırlanmasında bu tür uygulamaların finansal sisteme yansımalarının en aza indirgenmesi gözetilir.

## **SEKİZİNCİ KISIM**

## Banka İhtiyarına Bırakılan Uygulamalar

### Uygulama kılavuzu

**100-** Banka yönetiminin hızlı ve etkili karar almasını ve önlem planı tedbirlerinin zamanında uygulanmasını sağlamak üzere uygulama kılavuzu hazırlanabilir. Bankalar tarafından uygulama kılavuzu hazırlanması halinde önlem planı ekinde Kuruma gönderilir.

**101-** Uygulama kılavuzu asgari olarak aşağıdaki bilgileri içerir.

- (a)Önlem planı tedbirlerinin hızlı bir şekilde uygulanmasını sağlamak üzere, önlem planının bölümleri ve bu bölümler arasında bağlantılar hakkında genel bilgiler,
- (b) Stratejik analiz ve önlem planı kapasitesi hakkında genel bilgi;
  - (i) Önlem planı göstergeleri ve eşik değerler,
  - (ii)Banka tarafından belirlenen öncelikli önlem planı tedbirlerinin;
    - 1. Özkaynak ve likidite üzerindeki etkisi,
    - 2. Tahmini uygulama süresi,
    - 3. Bağımlılıkları ve etkileşimleri,
    - 4. Varsa uygulanmasının önündeki engeller,
    - 5. Önceki deneyimler veya uzman kararına dayanarak, bir stres durumunda olası başarı oranı,
- (c)Roller, sorumluluklar ve üst yönetimin bilgilendirilmesi süreçleri (üst yönetimi bilgilendirmekten sorumlu kişiler, üst yönetimde bilgilendirilecek kişiler, sorumluluklarının kapsamı, zamanlaması vb.),
- (ç)Bir stres sırasında kararların hızlı ve etkili bir şekilde alınabilmesini sağlayabilecek, açıkça tanımlanmış karar alma süreçleri (yönetim tarafından yapılması gerekenler, karar alma sürecinde dikkate alınacak seçim kriterleri vb.),
- (d)Bir veya daha fazla önlem planı tedbirinin uygulanması kararı alındığında, alınan karar uyarınca yapılacak işlerin listesi ve sorumluları (ilk 48 saat içinde, hangi işlemin ne zaman hangi sorumlu birim / kişi tarafından gerçekleştirileceği de dahil olmak üzere bir aksiyon listesi, tedbirin uygulanmasıyla ilgili iletişimin kurulup kurulmayacağı kararı vb.),
- (e)Uygulamalarda yer alan komitelerin / çalışma gruplarının / birimlerin personelinin, bankanın bağlı kuruluşlarının yönetim kurulu üyelerinin, ilgili iç ve dış paydaşların adlarını, rollerini ve iletişim bilgilerini içeren bir iletişim listesi.

### Simülasyon çalışmaları

**102-** Simülasyon çalışmaları, bankanın bir senaryoya dayalı olarak önlem planının tamamını ya da bir kısmını test ettiği, zorunlu olmayan, ancak düzenli olarak yapılması durumunda önlem planının etkinliğini artıracak uygulamalardır.

**103-** Simülasyon çalışmaları, karar alınması esnasında ihtiyaç duyulan bilgilerin tamamına sahip olunmayan, genellikle hızla gelişen stres durumlarını canlandırır.

**104-** Simülasyon çalışmaları, bankanın faaliyetlerinin sürdürülebilirliği risk altındayken, birden fazla önlem planı tedbirini zamanında ve etkili bir şekilde uygulama kabiliyetini test etmeyi, ilgili personelin kriz durumlarına hazırlıklı olmalarını ve iyileştirilecek alanları belirlemeyi amaçlar.

**105-** Simülasyon çalışmaları, önlem planına ilişkin;

- (a)Grup içindeki koordinasyon da dahil olmak üzere, karar alma ve uygulama süreçleri,



- (b)Önlem planı tedbirlerinin uygulanmasını teminen karar mekanizmalarının zamanında ve güvenilir şekilde işlerliğinin sağlanmasına yönelik yönetim bilgi sistemlerinin oluşturulup oluşturulmadığı,
- (c)Göstergelerin ve eşiklerin, karar alma süreçleri için gerekli ve yeterli bilgiyi zamanında sağlayıp sağlamadığı,
- (ç)Operasyonel süreçler (önlem planı tedbirlerinin uygulanması için tahmin edilen sürelerin makul olup olmadığı ya da bankanın kaynaklarının birden fazla tedbiri uygulamak için yeterli olup olmadığı gibi),
- (d)Banka içi ve dışı ilgili tüm taraflarla hızlı ve güvenilir iletişim stratejilerinin olup olmadığı

gibi konuları test etmek için tasarlanabilir.

**106-** Simülasyon çalışması sırasında iç denetim birimi, bağımsız bir yönetici veya harici bir taraf gibi bağımsız bir gözlemci bulundurulur, çalışmanın sonuçları objektif bir şekilde değerlendirilir.

**107-** Simülasyon çalışması sonucunda belirlenen eksikliklerin takip edilmesi önlem planının uygulanabilirliğini geliştirmek açısından önemlidir. Banka tarafından eksiklikleri gidermek için bulgu takip süreçleri oluşturulur ve yapılan iyileştirmeler çerçevesinde önlem planı güncellenir.

**108-** Simülasyon çalışmalarının sonuçlarına önlem planının ekinde yer verilir.